

บทที่ 2

ภาษาอังกฤษกับภาษาอื่น ๆ ในตระกูลอินโดยูโรเปียน

ถิ่นกำเนิดของภาษาอินโดยูโรเปียน

ปัจจุบันภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียน เป็นภาษาที่ส่วนใหญ่ใช้กันในประเทศต่าง ๆ ของยุโรป ภาษาบางภาษาอาจเกิดขึ้นมาด้วยลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้น ๆ แต่ต่อมาถูกครอบงำด้วยภาษาอื่น เพราะตกไปเป็นอาณานิคมของชาติที่ใช้ภาษาอินโดยูโรเปียน อย่างไรก็ตามมีผู้ที่สนใจเกี่ยวกับภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียนมากมายที่พยายามค้นหาถิ่นกำเนิดของภาษาในตระกูลนี้ เพื่อที่จะสันนิษฐานว่า ควรจะมีกำเนิด ณ แหล่งใด ซึ่งจากการค้นคว้าก็พอจะสรุปเป็นข้อสันนิษฐานว่า ถิ่นกำเนิดของภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียนน่าจะเกิดใน ๒ ทริปเก่า คือ ทริปยุโรป หรือเอเชีย และมีข้อสันนิษฐานที่เป็นไปได้ว่า พวกอินโดยูโรเปียนรุ่นแรก ๆ จะต้องเป็นมนุษยชาติหลายเผ่าพันธุ์ที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกันใช้ภาษาร่วมกันในสมัยประมาณ ๓๕๐๐ และ ๒๕๐๐ ก่อนคริสต์ศักราช

อย่างไรก็ตาม ได้มีข้อสรุปที่ว่า ถิ่นกำเนิดครั้งแรกของภาษาอินโดยูโรเปียนน่าจะเกิดบริเวณยุโรปตอนเหนือ เพราะคำศัพท์ที่ใช้ในระยะแรก ๆ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ใช้เรียกพืชและสัตว์ เป็นคำศัพท์ของภาษาในยุโรปตอนเหนือ เช่น oak, birch (ต้นไม้ที่มีเนื้อสีขาวเป็นไม้เนื้อแข็ง) และ willow (ไม้จำพวกสนุ่นหรือตะไคร้บก) แต่ไม่ปรากฏคำศัพท์ทางเอเชีย เช่น olive (มะกอก) cypress (ต้นไม้จำพวกต้นสนุ่น) หรือ palm เป็นต้น

นอกจากพืชแล้วยังปรากฏคำศัพท์ที่ใช้เรียกสัตว์ทางยุโรป เช่น wolf, bear, turtle หรือ salmon ที่ปรากฏในภาษาอินโดยูโรเปียนโบราณ ทำให้ Paul Thieme (ค.ศ. ๑๙๕๔) ได้เขียนข้อสรุปของถิ่นกำเนิดภาษาอินโดยูโรเปียนว่าเป็นภาษาที่มีถิ่นกำเนิดบริเวณภาคเหนือของยุโรปตอนกลาง ระหว่างแม่น้ำวิสตุลา (Vistula) และแม่น้ำเอลเบ (Elbe)

แต่ก็มีนักภาษาศาสตร์อีกหลายคนที่ได้ตั้งข้อสันนิษฐานอื่น ๆ ว่า ภาษาอินโดยูโรเปียน อาจจะ
เกิดที่รัสเซียทางใต้ หรือในบริเวณประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย หรือในทวีปเอเชีย ทางตะวัน-
ตกเฉียงใต้ *1 แต่คนส่วนใหญ่ก็ยังพอใจที่จะ เชื่อว่าถิ่นกำเนิดของภาษาอินโดยูโรเปียนมี
กำเนิดที่ยุโรปมากกว่าที่อื่นใด

ภาษากลุ่มอินโดยูโรเปียน

ภาษาต่าง ๆ ในทวีปยุโรปจะมีความคล้ายคลึงในด้านเสียง คำ และระบบ
ไวยากรณ์ เช่น ความคล้ายคลึงของภาษาอังกฤษกับภาษาเยอรมันในคำ milk และmilch
ในคำ bread และ brot ในคำ flesh (เนื้อ, เลือดเนื้อ) และ fleisch
water หรือ wasser คำเหล่านี้เป็นคำที่มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงในการสะกดและเสียง
มาแล้ว ถ้าจะย้อนไปศึกษาในสมัยโบราณ คือ Old English กับ Old German จึง
จะเห็นความคล้ายคลึงกันอย่างมากกว่าในปัจจุบัน

ตัวอย่างคำศัพท์ที่แสดงความคล้ายคลึงของภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียน

	คำที่หมายความ "พ่อ"	"พี่ชาย, น้องชาย"
English	father	brother
Latin	pater	frāter
Dutch	vadar	broedar

*

1

Pyles P. 79

	คำที่หมายความ "พ่อ"	"พี่ชาย, น้องชาย"
German	vater	bruder
Greek	patēr	phrātēr
Old Irish	athir (ไม่มีเสียงพยัญชนะในตำแหน่งหน้า)	brathair
Sanskrit	pitar	bhrātar

ภาษาสันสกฤต เป็นภาษาของทวีปเอเชีย ที่อยู่ในตระกูลอินโดยูโรเปียน ภาษาสันสกฤต เป็นภาษาอินเดียบโบราณที่มีวรรณคดีเก่าแก่บันทึกไว้ด้วยภาษานี้เป็นอันมาก จะเห็นได้ว่า คำศัพท์ที่หมายความถึงพี่ชาย, น้องชาย ภาษาสันสกฤตจะคล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษมาก คือ brother และ bhrātar แต่ลักษณะที่เด่นที่สุดที่ภาษาสันสกฤตเป็นภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียน ก็คือ ลักษณะการเติมปัจจัยท้ายคำกริยาของประธานบุรุษต่าง ๆ ดังนี้

การกระจายของ Verb to be ระหว่างภาษาอังกฤษโบราณ (Old English) กับภาษาสันสกฤต

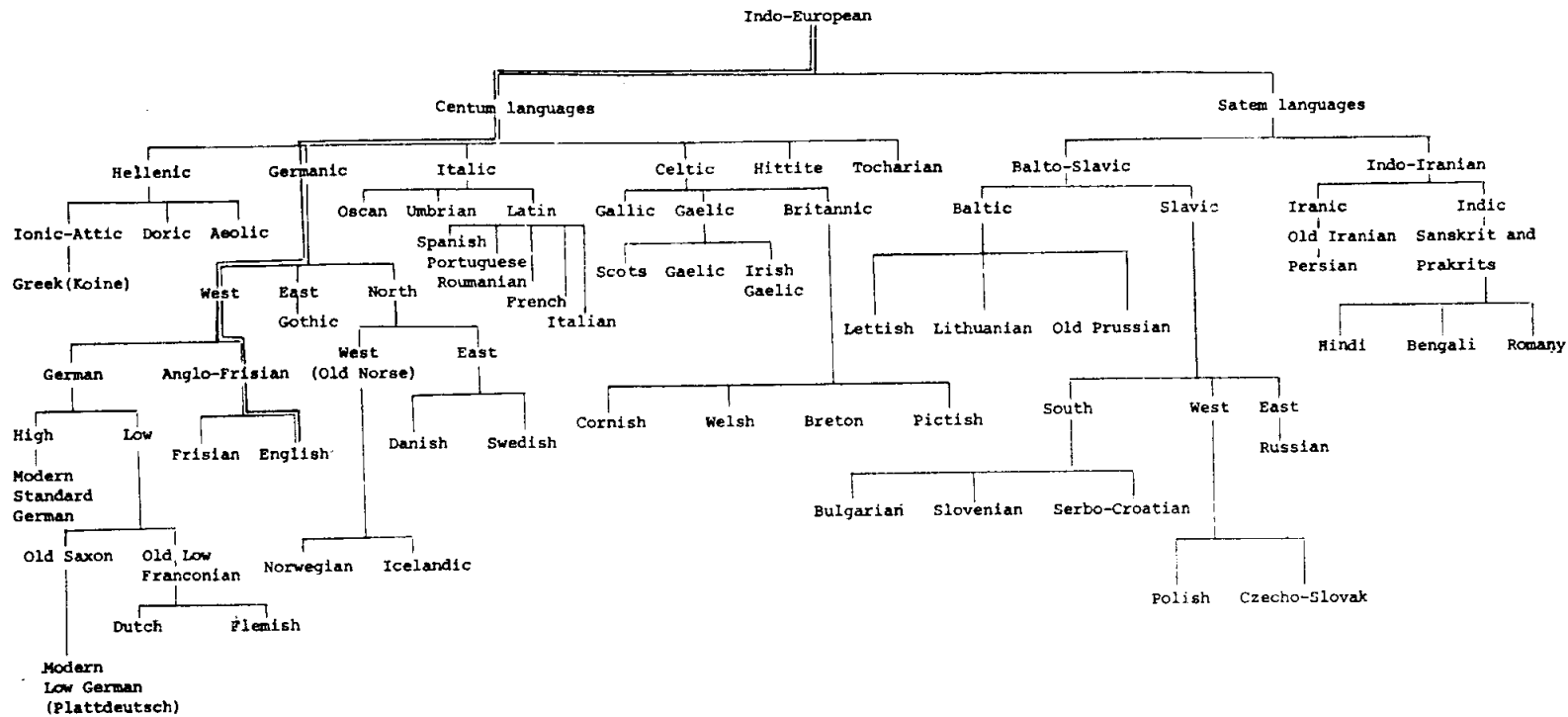
	ภาษาสันสกฤต	ภาษาอังกฤษโบราณ
ประธานบุรุษที่ ๑ เอกพจน์	asmi (I am)	eom (am)
บุรุษที่ ๒ เอกพจน์	asi (you are)	eart (are)
บุรุษที่ ๓ เอกพจน์	asti (he is)	is (is)
บุรุษที่ ๑ พหูพจน์	smaś (we are)	sindon (are)
บุรุษที่ ๒ พหูพจน์	stha (you are)	sindon (are)
บุรุษที่ ๓ พหูพจน์	santi (they are)	sindon (are)

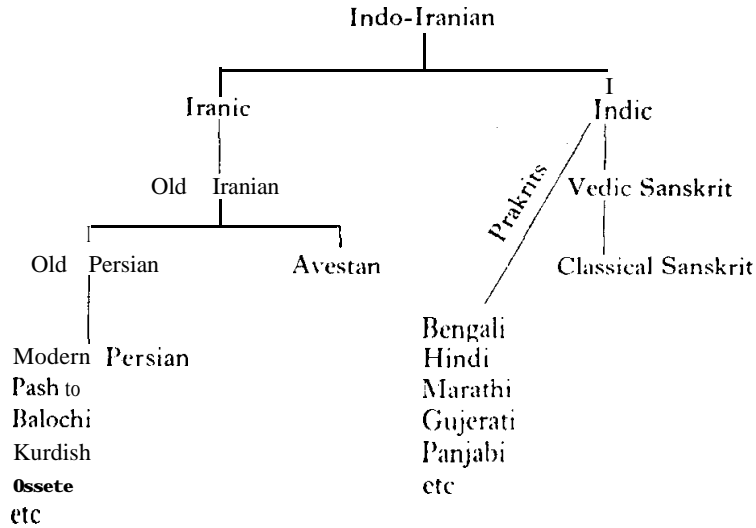
การเติมปัจจัยท้ายคำกริยา Verb to be ในภาษาสันสกฤต (เช่น mi, si, ti, mas, tha, nti) นี้ จะใช้เติมท้ายคำกริยาอื่น ๆ ได้อีกด้วย เช่น คำกริยาที่มีความหมาย to give ในภาษาสันสกฤตจะมีการเติมปัจจัยดังนี้

dádāmi (I give)	dadmás (we give)
dádāsi (you give)	datthá (you give)
dádāti (he gives)	dádanti (they give) * ¹

ภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียนมีทั้งหมด ๑๐ กลุ่มด้วยกันคือ

1. Indian	6. Italic
2. Iranian	7. Balto-Slavic
3. Armenian	8. Germanic
4. Hellenic	9. Celtic
5. Albanian	10. Hittite และ Tocharian

ภาษาในกลุ่มอินเดีย (Indian)

วรรณคดีที่เก่าแก่ที่สุดในบรรดาวรรณคดีของภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียน คือ พระเวทที่บันทึกไว้ด้วยภาษาสันสกฤตชื่อ Vedas เป็นพระเวทซึ่งมีทั้งหมด ๔ ชุด ในตอนแรก เป็นพระเวทที่พระสวดต่อ ๆ กันมา และมาเริ่มบันทึกด้วยภาษาเขียนประมาณเกือบ ๆ จะ ๑๕๐๐ BC. ด้วยภาษาสันสกฤตที่แตกต่างไปจากภาษาเดิมที่เรียกว่า Vedic Sanskrit ภาษาสันสกฤตที่บันทึกในพระเวทนี้ยังเป็นภาษาที่ใช้เขียนในร้อยแก้วที่ใช้ในพิธีการทางศาสนาต่าง ๆ ข้อวิจารณ์ กฎระเบียบในศาสนา เป็นต้น การใช้ภาษาสันสกฤตในเรื่องของศาสนา นี้คือ ๆ มากลายเป็นภาษาที่ใช้ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของศาสนา ในศตวรรษที่ ๕ ก่อนคริสตกาล นักไวยากรณ์ชื่อ ปานินี (Panini) ได้สร้างภาษาสันสกฤตที่เป็นแบบแผนของภาษาเขียนที่เรียกกันว่า Classical Sanskrit เป็นภาษาสันสกฤตที่ใช้เป็นสื่อในวงวรรณกรรมส่วนใหญ่ของอินเดีย โดยเฉพาะใช้ในการเขียนมหากาพย์ ๒ เรื่องใหญ่ของอินเดียคือ มหาภารตะ (Mahabhārata) และรามายณะ (Rāmāyana) ภาษาสันสกฤตที่บันทึกไว้ในมหากาพย์ ๒ เรื่องนี้ นับเป็นภาษาสูงส่งของชาวอินเดีย เทียบได้กับการเรียนรู้ภาษาละตินของคนยุโรปในสมัยกลาง

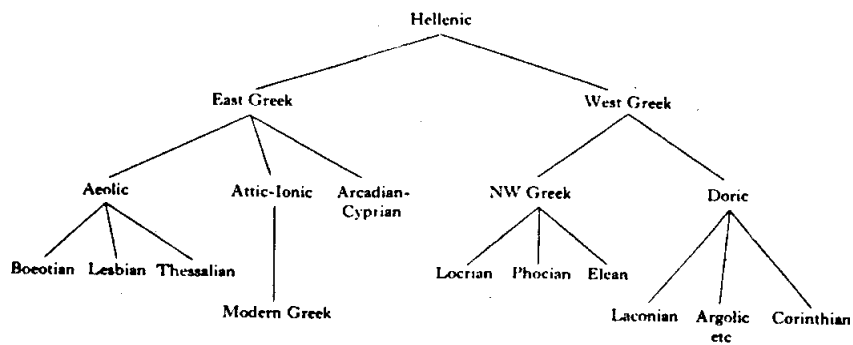
ในเวลาเดียวกับกำเนิดของภาษาสันสกฤตนี้ ได้มีภาษาถิ่นอื่น ๆ ที่สำคัญเกิดขึ้นอีกหลายภาษา ที่ใช้เป็นภาษาพูดในการสนทนา (ภาษาสันสกฤตจะใช้เฉพาะในงานประพันธ์เท่านั้น) คือ ภาษาปรากิต (Prakrits) ซึ่งภาษาพูดในกลุ่มปรากิตนี้ มีภาษาที่กลายเป็นภาษาวรรณคดีที่มีผู้รู้จักมาก คือ ภาษาบาลี (Pali) เพราะในตอนกลางของศต.๖ ก่อนคริสตศักราช ภาษาบาลีได้กลายเป็นภาษาของพุทธศาสนาและจากภาษาถิ่นต่าง ๆ ในกลุ่มปรากิตนี้เอง ได้กลายเป็นภาษาของอินเดีย, ปากีสถาน และบังคลาเทศ รวมคนอินเดียทั้งหมดมีประมาณ ๖๐๐ ล้าน คน ที่พูดภาษาที่สำคัญ คือ ภาษาฮินดี (Hindi) ของอินเดีย ภาษาอูรดู (Urdu) ของปากีสถาน และภาษาเบงกาลี (Bengali) ของบังคลาเทศ ภาษาอูรดูนั้น เป็นภาษาที่มีกำเนิดและโครงสร้างในปัจจุบันคล้ายคลึงกับภาษาฮินดี เพราะทั้ง ๒ ภาษามีวิวัฒนาการมาจากภาษาฮินดูสตานี (Hindustani) ด้วยกัน แต่ภาษาอูรดูแตกต่างจากภาษาฮินดีเพราะได้รับอิทธิพลของภาษาเปอร์เซียและภาษาอาหรับไว้ จึงมีลักษณะการเขียนเป็นการผสมระหว่างการเขียนของเปอร์เซียกับอาหรับ นอกจากภาษาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีภาษาอิปซี (Gypsis) หรือบางที่เรียกว่าโรมานี (Romany) ซึ่งใช้กันทางตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดีย

ภาษาในกลุ่มอิราเนียน (Iraflian)

ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศอินเดียไปจนถึงอิหร่าน และทางใต้ของประเทศรัสเซีย ตอนกลางของประเทศจีน เป็นกลุ่มผู้คนที่ใช้ภาษาอิราเนียน ซึ่งในสมัยโบราณบริเวณเหล่านี้จะได้รับอิทธิพลของภาษา Non-Indo European กลุ่มเซมิติก โดยเฉพาะในการเขียนที่ยังคงปรากฏในคัมภีร์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน

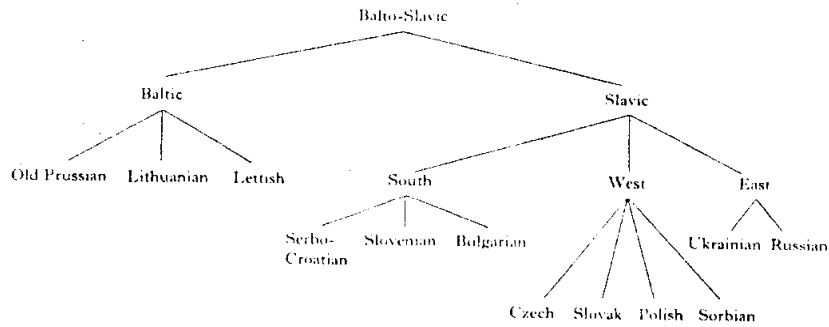
ภาษาอิราเนียนแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยแบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ทางตะวันออก และตะวันตก ภาษาของกลุ่มคนทางทิศตะวันออกได้แก่ภาษาอาเวสตัน (Avestan)

และทางตะวันตกคือ ภาษาเปอร์เซียโบราณ (Old Persian) ภาษาอาเวสตันเป็นภาษา
 ที่ใช้บันทึกในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่เรียกว่า "เซิน" (Zend) ภาษาเปอร์เซียโบราณนั้นยัง
 สามารถค้นพบได้ในการแกะสลักและการจารึกบนสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ส่วน Middle Persian
 นั้นเป็นต้นตระกูลของภาษาเปอร์เซียปัจจุบัน ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๘ เป็นภาษาของวรรณคดี
 ที่สำคัญ ๆ เช่นในบทโคลงชื่อ Shahnamah ภาษาปัจจุบันที่อยู่ในกลุ่มภาษาเปอร์เซีย
 คือ ภาษา ฮัฟกัน (Afghan) และภาษาเบลูจ (Beluchi) ของประเทศ Afghanistan
 และภาษาเคอร์ดิสของ Kurdistan เป็นต้น

ภาษาในกลุ่มเฮลเลนิก (Hellenic)

ภาษาในกลุ่มเฮลเลนิกเป็นภาษาของชาวกรีกแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มใหญ่ (ประมาณ ศต.๘ ก่อนคริสตศักราช) คือ ๑. ภาษาไอโอนิก (Ionic) ภาษาถิ่นคือภาษาแอตติก (Attic) ภาษาไอโอนิกนี้ใช้กันทั่วไปบริเวณเอเชียไมเนอร์ และในหมู่เกาะของทะเลเอเจียน ๒. ภาษาเอโอลิก (Aeolic) ใช้พูดกันทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓. อาร์คาเดียนไซเปรียน (Arcadian-Cyprian) ใช้ในเบโลโปนิซัสและไซปรัส ๔. ดอริก (Doric) ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้แทนภาษาอาร์คาเดียน ในเมืองเบโลโปนิซัส ๕. ภาษาทางตะวันตกเฉียงเหนือ (Northwest Greek) เป็นภาษาที่ใช้บริเวณภาคกลางตอนเหนือและทางตะวันตกของเกาะ ภาษาถิ่นทั้ง ๕ ภาษา มีภาษาแอตติกเป็นภาษาที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นภาษาที่ใช้ในการเมือง การปกครอง และการค้าขายในกรุงเอเธนส์ โดยเฉพาะในศต.๕ ก่อนคริสตศักราช ความเจริญในกรุงเอเธนส์ได้ถึงขีดสุดใน ค้านสถาปัตยกรรม ปฏิมากรรม ปรัชญา และวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะ วรรณคดีในสมัย Pericles (495-429 BC) ที่กรุงเอเธนส์กลายเป็นสถานที่รวบรวมนักเขียนคนสำคัญ ๆ ของกรีกคือ Aeschylus, Euripides, Sophocles (นักเขียนละครโศกนาฏกรรม) Herodotus (นักประวัติศาสตร์) Plato และ Aristotle (นักปรัชญา) เป็นต้น ในปัจจุบันภาษากรีกแบ่งออกเป็น ๒ ภาษาถิ่นใหญ่คือ ภาษาโรมานิก (Romanic) ซึ่งเป็นภาษาของจักรวรรดิโรมันทางตะวันออก และเดมอติก (Demotic) ซึ่งใช้เป็นภาษาของชาวกรีกโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่ในระหว่างการเลิกใช้ระบบวิภัติปัจจัยของภาษากรีกโบราณ อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๒ ภาษาถิ่นนี้ก็ เป็นภาษาที่ใช้กันทั่วไปในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งจะนิยมใช้ภาษาเดมอติกมากกว่าภาษาโรมานิก

ภาษาในกลุ่มบอลโต-สลาวิก (Balto-Slavic)

ภาษาต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มบอลโตสลาวิก ได้แก่ ภาษาต่าง ๆ ทางตะวันออกของทวีปยุโรป ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กลุ่มใหญ่คือ ภาษาบอลติก และลลาวิก

ภาษาในกลุ่มบอลติกได้แก่ ภาษาของชาติต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ บริเวณทะเลบอลติก ซึ่งได้แก่ ภาษาปรัสเซีย (Prussian) ภาษาเล็ททิช (Lettish) และภาษาลิทัวเนียน (Lithuanian) ภาษาปรัสเซียในปัจจุบันได้รับอิทธิพลของภาษาเยอรมันตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๗ ภาษาเล็ททิชเป็นภาษาที่ใช้พูดกันในประเทศลัตเวีย ซึ่งมีประชากรประมาณ ๒ ล้านคนและภาษาลิทัวเนียนในประเทศลิทัวเนียซึ่งมีประชากรประมาณ ๓ ล้านคน ภาษาลิทัวเนียนนับว่าเป็นภาษาที่สำคัญในกลุ่มภาษาอินโดยูโรเปียน เพราะเป็นภาษาที่ยังคงมีเค้าโครงโบราณไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนภาษาอื่น ๆ ดังนั้น ชาวลิทัวเนีย

จึงสามารถเข้าใจคำและวลีของภาษาสันสกฤตได้^{*1}

ในปัจจุบัน ภาษาในกลุ่มสลาวิก แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่คือ ภาษาสลาวิกตะวันออก (East Slavic) ภาษาสลาวิกตะวันตก (West Slavic) และภาษาสลาวิกใต้ (South Slavic) ภาษาสลาวิกตะวันออกและตะวันตกยังคงอยู่ใกล้กัน แต่พวกสลาฟทางใต้ ที่อาศัยอยู่ในคาบสมุทรบอลข่านในปัจจุบัน แยกตัวออกไปจากอีก ๒ พวก เพราะมีชาวฮังกาเรียน และโรมาเนีย ซึ่งไม่ใ้พวกสลาฟอาศัยอยู่แทน

จากหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดที่เราสามารถค้นหาภาษาสลาวิกได้ในบางส่วนของคัมภีร์ไบเบิลและในบทสวดมนต์ ซึ่งนับเป็นหลักฐานที่เก่าที่สุด มิทซินนารีชื่อซีริลและ เมโทเดียส ได้เป็นผู้แปลในศตวรรษที่ ๙ ภาษาสลาวิกในคัมภีร์และบทสวดมนต์นี้ใช้ภาษาสลาวิกใต้ แต่ยังมีพื้นฐานต่อไปอีกโดยนำภาษาสลาวิกอื่น ๆ มาเทียบเคียงด้วย ภาษาสลาวิกใต้นี้เรียกว่า Old Church Slavonic หรือ Old Bulgarian ซึ่งเป็นภาษาสลาวิกที่เ้าตลอดยุคกลาง (Middle Ages) และสืบต่อมาถึงในยุคปัจจุบัน เป็นวิวัฒนาการของภาษาของนิกาย Orthodox

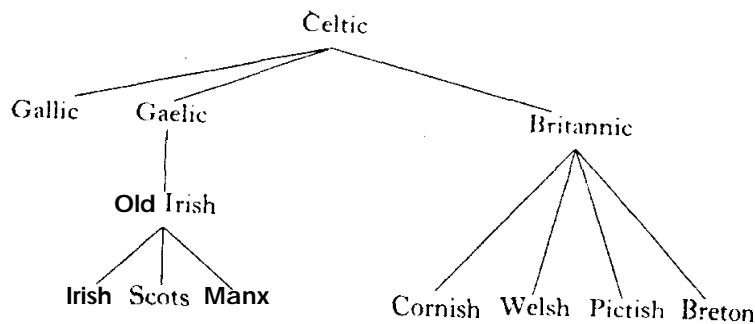
ภาษาสลาวิกตะวันออก ได้แก่ ภาษาถิ่นรัสเซีย ๓ ภาษา ที่สำคัญที่สุดได้แก่ Great Russian ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในหมู่ชาวรัสเซียประมาณ ๒๐๐ ล้านคน ภาษา Great Russian นี้ใช้กันทางภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกของไซบีเรียรัสเซีย ซึ่งสมัยก่อนเป็นภาษาของราชสำนัก ในปัจจุบันใช้เป็นภาษาราชการ และเป็นภาษาที่ใช้ในการศึกษาทั่วประเทศ และในหมู่ประชากรที่เรียนภาษารัสเซียเป็นภาษาต่างประเทศ ดังนั้น Great Russia จึงเป็นภาษาที่คนทั่วโลกรู้จักกันในนามของภาษารัสเซีย

^{*1} ภาษาสันสกฤตเป็นภาษาที่ยังมีโครงสร้างแบบโบราณมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียนทั้งหมด ในศตวรรษที่ ๙ มิทซินนารีชื่อซีริล (Cyril) และ เมโทเดียส (Methodius) ได้เป็นผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษ

White Russian เป็นภาษาที่มีผู้ใช้ประมาณ ๔ ล้านคน ใน Belorussian S.S.R. และใช้ในบริเวณที่ติดกับโปแลนด์ ส่วน Little Russian หรือเรียกว่า Ukrainian นั้น ให้อุบัติกันประมาณ ๔๐ ล้านคน ทางภาคใต้

ภาษาสลาวิกตะวันตก (West Slavic) ได้แก่ภาษา ๔ ภาษา คือ ภาษาโปลิช (Polish) ซึ่งเป็นภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดประมาณ ๓๖ ล้านคน ในประเทศโปแลนด์ อีกประมาณ ๓ ล้านคนในสหรัฐอเมริกา และในรัสเซียเองบ้าง อีก ๒ ภาษาที่มีผู้ใช้ใกล้เคียงกัน คือ ภาษาเช็ก (Czech) ประมาณ ๑๐ ล้านคน ภาษาสโลวัค ประมาณ ๔ ล้านคน และกลุ่มสุดท้ายคือภาษาซอร์เบียน (Sorbian) หรือเวนด์ช (Wendish) ซึ่งมีผู้พูดประมาณ ๑ แสนคนในเยอรมัน

ภาษาสลาวิกใต้ (South Slavic) ได้แก่ ภาษานูลกาเรียน (Bulgarian) เซอร์โบโคร เอชัน (Serbo-Croatian) และภาษาสโลเวเนีย (Slovenian) ภาษานูลกาเรียนใช้พูดกันทางภาคตะวันออกของคาบสมุทรบอลข่าน ภาษานูลกาเรียนที่เป็นภาษาพูดในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากภาษาเตอร์กิช และภาษาเขียนได้รับอิทธิพลจากภาษารัสเซีย ส่วนภาษาเซอร์โบโครเอชัน และภาษาสโลเวเนียใช้กันในประเทศยูโกสลาเวีย

ภาษาในกลุ่มเคลติก (Celtic)

ในต้นคริสตกาล ชาวเคลต์ได้ปรากฏในแคว้นกอล ในประเทศสเปน อังกฤษ เยอรมันตะวันตก และบริเวณภาคเหนือของอิตาลี พวกนี้อยู่กระจัดกระจายกันทั่วไปในยุโรปตะวันตก และเคยเข้าไปครอบครองบางส่วนของกรีซและบริเวณเอเชียไมเนอร์ ภาษาเคลติกในปัจจุบันยังหลงเหลืออยู่บ้างในเกาะอังกฤษ (ภาษาพื้นเมืองของไอริชและสก๊อตแลนด์) และบางส่วนของประเทศฝรั่งเศส

ภาษาของชาวเคลต์ในแคว้นกอล ^{*1} เรียกว่าภาษากอลลิค (Gallic) เป็นภาษาที่ถูกแทนที่ด้วยภาษาละตินตั้งแต่แรก ทำให้ค้นหาภาษากอลลิคจริง ๆ ไม่ได้ ที่ยังพอค้นพบได้ก็จากชื่อเฉพาะในจารึก และยังมีคำบางคำในภาษาฝรั่งเศสปัจจุบันที่เป็นภาษากอลลิค แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก

ภาษาเคลติกในเกาะอังกฤษมีกำเนิดมาจากกอยเดิลิก (Goidelic) หรือเกลลิคเคิลท์ (Gaelic Celts) ซึ่งเป็นพวกที่อพยพเข้ามาอยู่ในเกาะอังกฤษ ชาวเคิลท์กลุ่มนี้บางพวกต้องอพยพหนีคนต่างชาติดที่เข้ามารุกรานโดยหนีเข้าไปอยู่ในไอร์แลนด์ บางพวกอพยพเข้าไปอยู่ในสก๊อตแลนด์ ภาษาเคลติกในปัจจุบันจึงได้แก่ภาษาไอริช (Irish) สก๊อตเกลลิค (Scottish Gaelic) ^{*2} และภาษาแวงคส์ ^{*3} ส่วนพวกบริตานิคเคิลท์ (Britanic Celts) ซึ่งเป็นพวกที่อาศัยอยู่บนเกาะอังกฤษเป็นเวลานาน ได้ถูกขับไล่ไปทางตะวันตก

^{*1} แคว้นกอลเคยอยู่ใต้การปกครองของโรมันสมัยจูเลียส ซีซาร์เป็นเวลานาน

^{*2} ภาษาราชการ คือ Scottish English

^{*3} ปัจจุบันถูกแทนที่ด้วยภาษาอังกฤษ

ในสมัยศตวรรษที่ ๕ โดยพวกเยอร์แมนิกหรือพวกทิวตันไปทางตะวันตก (แคว้นเวลส์ในปัจจุบัน) ซึ่งได้แก่ภาษาเวลส์ (Welsh) คอร์นิช (Cornish) และเบรตัน (Breton) ในปัจจุบัน

ภาษาเคลติก ซึ่งเคยเป็นภาษาของคนกลุ่มใหญ่ จึงเหลือผู้ใช้ภาษานี้แต่เพียงส่วนน้อยในปัจจุบันซึ่งเป็นพลเมืองบางกลุ่มในฝรั่งเศส และในอังกฤษเพราะภาษาเคลติกในอดีตได้ถูกแทนที่โดย ๒ ภาษาใหญ่ของโลก คือ ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ภาษาคอร์นิชได้หายไปนศตวรรษที่ ๑๘ และภาษาแมงคล์ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยใช้พูดกันในหมู่เกาะ Isle of Man ก็หายไปเช่นกัน ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ในสกอตแลนด์ ภาษาเกิลิกยังคงใช้พูดกันในกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบสูง ซึ่งมีประมาณ ๗๕,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้มีไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน ที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษเลย ภาษา Welsh ยังคงใช้พูดกันอยู่บ้างในปัจจุบันประมาณ $\frac{1}{4}$ ของชาวเวลส์ทั้งหมด แต่การแพร่เข้าไปของภาษาอังกฤษทั่วประเทศ ทำให้จำนวนของประชากรชาวเวลส์ที่รู้ภาษาเวลส์อย่างเดียวประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ใน ค.ศ. ๑๘๕๑ ลดลงเหลือเพียง ๒ เปอร์เซ็นต์ในปี ๑๙๕๐ ส่วนภาษาไอริชนั้น มีประชากรในไอร์แลนด์ที่พูดภาษานี้ประมาณ ๕ แสนคน และในจำนวนนี้เป็นพวก bilingual (คนที่พูดได้ ๒ ภาษาเป็นภาษาแม่คือทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไอริช)

เป็นที่น่าสังเกตว่าภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทเหนือภาษาเคลติกตั้งแต่ศตวรรษที่ ๕ เป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบัน ภาษากลุ่มเคลติกจะมีผู้พูดได้เพียงส่วนน้อย ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ในอนาคตกาล ภาษากลุ่มนี้อาจหายไปจากกลุ่มภาษาอินโดยูโรเปียน กลายเป็น dead language ได้

ภาษาในกลุ่มอิตาลีค (Italic)

ภาษาในกลุ่มอิตาลีคมีศูนย์กลางอยู่ที่ประเทศอิตาลี เพราะในสมัยโบราณ ภาษาละตินเป็นภาษาของกรุงโรม ในประมาณศตวรรษที่ ๖ ก่อนคริสตกษราช ได้ปรากฏมีภาษาหนึ่งเกิดขึ้นทางตะวันออกของแม่น้ำไทเบอร์ (Tiber) ทางตอนเหนือ เรียกว่าภาษาอิทรัสกัน (Etruscan) ซึ่งเป็นภาษาในกลุ่ม Non-Indo European ส่วนทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอิตาลี มีภาษาที่ไม่ค่อยมีผู้รู้จักเกิดขึ้นคือ Ligurian ทางตะวันออกเฉียงเหนือมีภาษาเวเนติก (Venetic) และทางตะวันออกเฉียงใต้คือภาษาเมสซาเปียน (Messapian)

ส่วนทางใต้ของอิตาลีและหมู่เกาะซิซิลี มีภาษากรีกซึ่งใช้กันทั่วไปในหมู่อาณานิคมของกรีกด้วย ภาษาเหล่านี้ (ยกเว้น Etruscan) เป็นภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียน แต่ภาษาที่สำคัญในกลุ่มภาษาอิตาลีคคือภาษาละติน ซึ่งเป็นภาษาของกรุงโรม เมืองหลวงของอิตาลี ภาษาอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกับภาษาละตินได้แก่ภาษาอัมเบเรียน (Umbrian) ใช้พูดกันทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาษาออสกัน (Oscan) ซึ่งเป็นภาษาของพวกเขาแซมไนท์ (Samnites) และเป็นภาษาของผู้คนทางภาคใต้ของคาบสมุทรเพนินซูลา ในที่สุดภาษาต่าง ๆ ดังกล่าวได้สูญหายไป เนื่องจากภาษาละตินซึ่งเป็นภาษาของกรุงโรมได้เข้าแทนที่ เพราะสมัยนั้นกรุงโรมมีอิทธิพลทางด้านการเมืองการปกครองเหนือแคว้นอื่น ๆ กรุงโรมในขณะนั้นเข้าครอบครองแคว้นกอลและสเปน ทางทิศตะวันตกของทะเลดำ ทางเหนือของอัฟริกา และหมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แม้กระทั่งในเกาะอังกฤษ ภาษาละตินจึงเข้าไปมีบทบาทในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ครบถ้วนทุกวันนี้ ภาษาละตินได้ถูกบันทึกเป็นภาษาแห่งศิลปวิทยาการของเกือบทุกภาษาในโลก

ภาษาละตินเป็นต้นกำเนิดของภาษาที่สำคัญหลายภาษาในยุโรปที่เรียกว่า Romance language หรือ Romanic languages ซึ่งได้แก่ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปน ภาษาโปรตุเกส ภาษาโรมาเนียน และภาษาอิตาลีค

แต่ก่อนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาของพลเมืองที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นภาษาวรรณคดี และการศึกษาทั่วทั้งประเทศในยุคกลาง ภาษาฝรั่งเศสยังแบ่งออกเป็นภาษาถิ่นหลายภาษา คือ Norman*¹, Picard, Burgundian และ Ile-de-France เมื่อปารีสกลายเป็นเมืองหลวงของฝรั่งเศส ภาษาถิ่น Ile-de-France ก็กลายเป็นภาษาฝรั่งเศสประจำชาติ ใช้เป็นภาษาในวรรณกรรม และศิลปวิทยาการ ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๓ ภาษาของกรุงปารีสก็เป็นภาษาฝรั่งเศสแบบมาตรฐาน (Standard French) เหมือนกับภาษาอังกฤษที่กรุงลอนดอนได้กลายเป็นภาษาอังกฤษแบบมาตรฐาน (Standard English) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันภาษาฝรั่งเศสตอนใต้ก็มีความแตกต่างกับภาษาทางตอนเหนือซึ่งในปัจจุบัน ภาษาถิ่นทางใต้สุดของฝรั่งเศสเรียกว่าโพรเวนซาล (Provençal) (ทางตะวันออกเฉียงใต้มีภาษาถิ่นบูร์กอน (Bourgogne) ภาษาถิ่นโพรเวนซาลนี้เคยใช้ประพันธ์วรรณกรรมสำคัญ ๆ เช่น บทโคลงต่าง ๆ ในสมัยศตวรรษที่ ๑๒ และศตวรรษที่ ๑๓

ภาษาที่สืบทอดมาจากภาษาละตินอีก ๒ ภาษา ในคาบสมุทรไอบีเรีย คือ ภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส ทั้ง ๒ ภาษานี้ มีความคล้ายคลึงกันมาก ทั้ง ๆ ที่มีความแตกต่างในเรื่องการออกเสียง การเลือกใช้คำศัพท์ และระบบวากยสัมพันธ์บ้าง แต่ประชากรชาวสเปนก็สามารถอ่านภาษาโปรตุเกสได้โดยง่าย

ภาษาอิตาเลียนเป็นภาษาที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่สุดในกลุ่ม Romance Language ด้วยกัน เพราะภาษาอิตาเลียนเป็นภาษาที่ใช้พูดกันในกรุงโรม

*¹ ภาษานอร์มัน เป็นภาษาถิ่นภาษาฝรั่งเศสที่เข้าไปมีบทบาทต่อภาษาอังกฤษในประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ ค.ศ.๑๐๖๖ จนถึงประมาณ ค.ศ.๑๕๐๐

ภาษาโรแมนเนียน เป็นภาษาของกลุ่มผู้คนที่อาศัยทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศที่ใช้ Romance language ทั้ง ๕ ภาษา และเป็นภาษาที่นับว่ามีความสำคัญน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาษา Romance language ด้วยกัน

ภาษาในกลุ่มอิตาลีค ยังมีภาษาถิ่นย่อยอีก ๔ ภาษาด้วยกัน คือ ภาษา Catalan ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอิตาลี Galician ใช้พูดกันทางตะวันตกเฉียงเหนือของสเปน Rhaeto-Romanic เป็นภาษาถิ่นที่ใช้เฉพาะเป็นภาษาพูดทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสวิสเซอร์แลนด์ และ ภาษา Wallon เป็นภาษาถิ่นหนึ่งของภาษาฝรั่งเศสใช้เป็นภาษาพูดทางภาคใต้ของเบลเยียม

อย่างไรก็ตาม ภาษา Romance language เหล่านี้ไม่ได้มีวิวัฒนาการมาจาก Classical Latin (ภาษาละติน ซึ่งเรียกว่าเป็นภาษาเขียน หรือภาษาที่ใช้ในวรรณกรรม) แต่มีวิวัฒนาการมาจากภาษาละตินที่เป็นภาษาพูดของประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นภาษาละตินที่มีระบบวิภัติปัจจัยและระบบประโยคที่ง่ายกว่า classical Latin และยังมีคำศัพท์ที่แตกต่างออกไปอีกด้วย เช่น คำศัพท์ใน classical Latin ที่มีความหมายถึง "ม้า" คือ equus แต่ภาษาพูดละตินใช้ caballus ซึ่งภาษาพูดละตินนี้เองที่เป็นต้นกำเนิดของภาษาฝรั่งเศส cheval ภาษาสเปน caballo และภาษาอิตาลี cavallo เป็นต้น และคำศัพท์อื่น ๆ อีก เช่น

Modern English	fight, battle	city	mouth
Written or Classical Latin	pugna	urbs	<i>os</i>
Spoken Latin	battualia	villa	bucca
French	bataille	ville	bouche

จะเห็นได้ว่าภาษาละตินที่เป็นภาษาพูดเท่านั้นที่แพร่เข้าไปในอาณาจักรต่าง ๆ ของโรมัน จนเกิด Romance Language ทั้ง ๔ ภาษาดังกล่าว และภาษาละตินที่ใช้เป็นภาษาพูดนี้เอง ที่มีวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงเหมือนกับภาษาอื่น ๆ โดยทั่วไป ในขณะที่ภาษาละตินที่ใช้เป็นภาษาเขียน เป็นภาษาของคิลบวิทยาลัยการ ยังมีโครงสร้างเหมือนเดิม จะมีเปลี่ยนแปลงก็น้อยมาก

ตารางเปรียบเทียบภาษา Romance Languages ซึ่งเป็นภาษาที่วิวัฒนาการมาจากภาษาละตินที่เป็นภาษาพูด (Spoken or Vulgar Latin)

<u>Vulgar Latin</u>	<u>Italian</u>	<u>Spanish</u>	<u>Old French</u>	<u>Modern French</u>	<u>Portuguese</u>	<u>Modern English</u>
mare	mare	mar	mer	mer	mar	sea
pède	piède	pie	piet	pied	pe	foot
célo	cielo	cielo	ciel	ciel	ceu	sky

ภาษาอัลบาเนียน (Albanian)

ภาษาอัลบาเนียนมีกำเนิดทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของกรีซ บริเวณชายฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือและเดริยติค ภาษาอัลบาเนียนนี้อาจจะเป็นภาษาที่สืบทอดเหลือมาจากภาษาอิลลิเรียน (Illyrian) ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้พูดกันในสมัยโบราณทางฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของคาบสมุทรบอลข่าน ภาษาอิลลิเรียนเป็นภาษาที่ค้นคว้าความเป็นมาได้ยาก แต่อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์ได้รู้จักภาษาอัลบาเนียนในสมัยศตวรรษที่ ๑๕ นี้เอง ครั้งแรกที่นักภาษาศาสตร์ได้ค้นพบภาษานี้ ปรากฏว่า เป็นภาษาที่มีลักษณะผสมของภาษาอื่น ๆ คือ ภาษาละติน กรีซ เคอร์กีซ และภาษาในกลุ่มสลาวิก ทำให้ยากแก่การแยกแยะ เพื่อหาธรรมชาติของภาษาอัลบาเนียนที่แท้จริงว่ามีลักษณะอย่างไร อย่างไรก็ตามภาษาอัลบาเนียนก็ถูกจัดให้เป็นภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียนที่มีลักษณะของภาษาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพราะเป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลของภาษาอื่นปะปนอยู่มาก

ภาษาอาร์มีเนียน (Armenian)

มีผู้ค้นพบภาษาอาร์มีเนียนบริเวณเทือกเขาคอเคซัส (Caucasus) และทางตะวันออกเฉียงใต้ของทะเลดำ (Black Sea) ชาวอาร์มีเนียนได้เข้าไปสู่ดินแดนเหล่านี้ประมาณศตวรรษที่ ๘-๖ ก่อนคริสตกาล และในปัจจุบันมีหลักฐานปรากฏว่าชาวอาร์มีเนียนมาตั้งรกรากที่คาบสมุทรบอลข่าน ทำให้หลักฐานที่มีอยู่บ้างบริเวณเทือกเขาคอเคซัสถูกค้นหาได้ยาก อย่างไรก็ตามภาษาอาร์มีเนียนได้รับอิทธิพลของสำเนียงและระบบเสียงจากภาษาของชนชาติที่อยู่บริเวณคาบสมุทรบอลข่าน ภาษาอาร์มีเนียนจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากภาษาอินโดยูโรเปียนกลุ่มอื่น ๆ (แต่เหมือนกับภาษาบริเวณเทือกเขาคอเคซัสทางใต้) คือไม่มีลักษณะแสดงเพศ ภาษาอาร์มีเนียนไม่เหมือนกับภาษาใดในกลุ่มอินโดยูโรเปียนเป็นพิเศษ เหมือนกับภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาอินเดียจะมีความคล้ายคลึงกับภาษาในกลุ่มอิเรเนียน แต่ภาษาอาร์มีเนียนจะมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

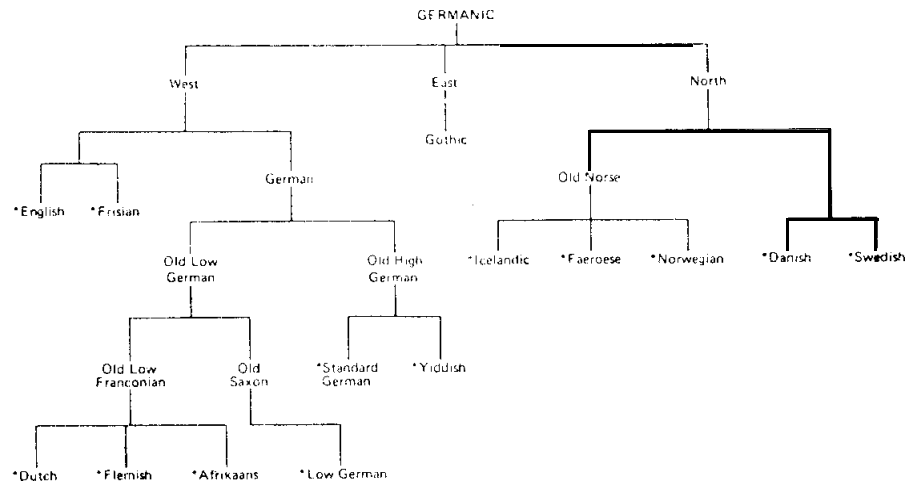
ภาษาอาร์มีเนียนเป็นที่รู้จักในราวศตวรรษที่ ๕ เนื่องจากมีผู้แปลคัมภีร์ไบเบิล และยังมีวรรณกรรมภาษาอาร์มีเนียนที่สำคัญอีกอันหนึ่ง เป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และศาสนาเขียนอย่างขีดยาว และหลายศตวรรษที่ผ่านมา ภาษาเปอร์เซียได้มีอิทธิพลต่อภาษาอาร์มีเนียน โดยเฉพาะในเรื่องของคำศัพท์ พบว่าภาษาอาร์มีเนียนนี้ได้รับอิทธิพลของภาษาในกลุ่มอิเรเนียนอย่างมากจนครั้งหนึ่งเคยมีผู้จัดภาษาอาร์มีเนียนไว้ในกลุ่มภาษาอิเรเนียน นอกจากนี้ภาษาอาร์มีเนียนยังได้รับอิทธิพลจากภาษากรีก เดอร์กีซ และภาษาเซมิติก (ภาษาในตระกูล Non-Indo European) ไว้อีกด้วย จนทำให้ภาษาอาร์มีเนียนเป็นภาษาที่มีลักษณะผสมระหว่างภาษาอื่น ๆ อีกหลายภาษา

ภาษาฮิตไทต์และทอเคเรียน (Hittites and Tocharian)

นอกจากกลุ่มภาษา ๕ กลุ่มดังกล่าวแล้ว ยังมีภาษาอีก ๒ กลุ่ม เป็น ๒ ภาษาใหม่ที่นักค้นคว้าภาษาอินโดยูโรเปียนเพิ่งค้นพบไม่นานมานี้คือ ภาษาฮิตไทต์ และทอเคเรียน เพราะมีผู้ค้นพบว่าในพระคัมภีร์ของคริสตศาสนา The Old Testament มีการระบุถึงภาษาตระกูลนี้ไว้ด้วย คือ.....Abraham bought the burial place for Sarah from a Hittite^{*1} (อับราฮัมได้ซื้อที่ฝังศพเพื่อซาร่าห์จากพวกฮิตไทต์) และในปี ค.ศ. ๑๙๐๗ จากการขุดค้นทางโบราณคดี ได้มีการค้นพบทรากเมืองหลวงของพวกฮิตไทต์บริเวณเอเชียไมเนอร์ที่ Boghazköi ซึ่งอยู่ห่างจากแองการา ประมาณ ๕๐ ไมล์ และค้นพบการบันทึกด้วยอักษรลิ่ม เบนแบบยาอีโล เนียน

ภาษาทอเคเรียนเป็นภาษาที่เพิ่งค้นพบใหม่ในศตวรรษที่ ๒๐ นี้เอง ในบริเวณทวีปเอเชียตอนกลางที่เรียกว่า Chinese Turkestan และนักภาษาอินโดยูโรเปียนได้จัดภาษาฮิตไทต์และทอเคเรียนไว้ในกลุ่ม Centum Language เพราะ ๒ ภาษานี้มีความคล้ายคลึงกับภาษาในกลุ่ม Hellenic, Italic และ Germanic มากกว่าจะเหมือนกับภาษาในกลุ่ม Satem Language

^{*}¹Albert C. Baugh and Thomas Cable, A History of the English Language (Prentice-Hall, Inc., New Jersey: 1978), p. 33.

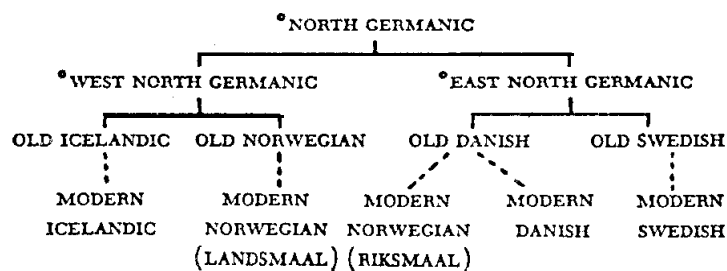

ภาษาในกลุ่มเยอรมนิก (Germanic)

ภาษาในกลุ่มเยอรมนิกมีความสำคัญที่สุด เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่ง
 ที่อยู่ในกลุ่มนี้ ภาษากลุ่มเยอรมนิกแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่คือ ภาษาเยอรมนิกตะวันออก
 (East Germanic) ภาษาเยอรมนิกเหนือ (North Germanic) และภาษาเยอรมนิก
 ตะวันตก (West Germanic)

ภาษาที่สำคัญของกลุ่ม East Germanic คือ ภาษากอทิก (Gothic) ซึ่งเป็นภาษาของพวกกอธ ในสมัยศตวรรษที่ ๓ พวกกอธได้เดินทางมาจากแม่น้ำวิสตุลา เข้ามาอาศัยอยู่ตามบริเวณชายฝั่งทะเลดำ และในศตวรรษที่ 4 พวกกอธได้ยอมรับนับถือศาสนาคริสต์ จากมิชชันนารีชื่ออุฟิลาส (Ufilas) (ค.ศ. ๓๑๑ - ๓๘๓) อุฟิลาสมีพ่อเป็นชาวกอธ และมีแม่เป็นชาวกรีก การศึกษาภาษากอทิกจะศึกษาได้จากการแปลบางส่วนของคัมภีร์ New Testament และจากคริสตประวัตินี้ (Gospels) ซึ่งแปลโดยอุฟิลาส พวกกอธเองก็เคยเข้าครอบครองอิตาลีและสเปนชั่วระยะเวลาหนึ่ง ในปัจจุบันภาษากอทิกจึงถูกรอบคลุมด้วยภาษาละติน

อย่างไรก็ตาม ภาษากอทิกอยู่ยาวนานที่สุดในโครเอเชีย ซึ่งเป็นแหล่งที่มีภาษากอทิกหลงเหลือให้ศึกษาอยู่บ้างในศตวรรษที่ ๑๖ แต่ยังมีภาษาที่แยกออกมาจากภาษากอทิกคือ ภาษาเบอร์กันเดียน (Burgundian) และแวนดาลิก (Vandalic) แต่ทั้ง ๒ ภาษานี้ จะมีเหลือให้ศึกษาก็มีแต่ชื่อเฉพาะเท่านั้น

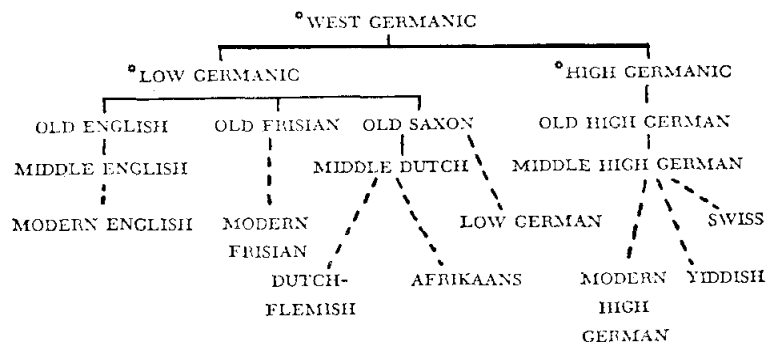

ภาษาในกลุ่มเยอรมนิกเหนือ (North Germanic) ได้แก่ภาษาของชนชาติต่าง ๆ ในคาบสมุทรสแกนดิเนเวียและเดนมาร์ก ภาษากลุ่มนี้อาจเรียกได้อีกว่าเป็นภาษากลุ่ม Old Norse เราสามารถศึกษาภาษาเยอรมนิกเหนือได้จากจารึก Runic ในสมัยศตวรรษที่ ๓ ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๑ เป็นต้นมา ภาษาในกลุ่มสแกนดิเนเวียเริ่มมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม หรือ ๒ ภาษาถิ่น คือ

๑. ภาษาทางตะวันออกของคาบสมุทร ซึ่งได้แก่ภาษาสวีดิช (Swedish) และเดนิช (Danish)

๒. ภาษาทางตะวันตก ได้แก่ ภาษานอร์วีเจียน (Norwegian) และภาษาไอซ์แลนด์ (Icelandic)

ภาษานอร์วีเจียน เคยเป็นภาษาที่ใช้ในวงวรรณกรรมมาก่อน แต่มาเลิกใช้เป็นภาษาในการประพันธ์ในศตวรรษที่ ๑๔ และใช้ภาษาเดนิช เป็นภาษาเขียนแทน ในบรรดาภาษาในกลุ่มสแกนดิเนเวียโบราณนี้ ภาษาไอซ์แลนด์โบราณเป็นภาษาที่สำคัญที่สุด

ภาษาในกลุ่มเยอรมนิกตะวันตก (West Germanic) นับเป็นกลุ่มสำคัญ เพราะเป็นกลุ่มภาษาที่ให้กำเนิดภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสำคัญในโลกปัจจุบัน ภาษาเยอรมนิกตะวันตกแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑. ภาษาเยอรมันสูง (High German)*¹

๒. ภาษาเยอรมันต่ำ (Low German)

ภาษาเยอรมันต่ำได้แก่ภาษา Old Saxon, Old Low Franconian Old Frisian*² และ Old English ภาษาที่นับว่ามีความคล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษโบราณมากที่สุดคือภาษาฟรีเซียนโบราณ จนสามารถรวมเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มภาษาแองโกลฟรีเซียน (Anglo-Frisian) ส่วน Old Saxon นั้น ได้กลายเป็นภาษาเยอรมันต่ำ (Low German) หรือ Plattdeutsch ในปัจจุบัน ส่วน Old Low Franconian (เป็นกลุ่มภาษาที่ได้รับอิทธิพลภาษาฟรีเซียนกับแซกซัน) ได้กลายเป็นภาษาที่ใช้ในฮอลแลนด์ปัจจุบัน และวิวัฒนาการเป็นภาษาเฟลมมิช (Flemish) ทางภาคเหนือของเบลเยียม

*¹

1

Jacob Grimm นักนิรุกติศาสตร์ชาวเยอรมันได้ค้นพบการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะของ High German คือ เสียง /p, t, k/ จะเปลี่ยนเป็นเสียงอื่นใน ค.ศ.๑๐๐๐ ทางใต้บริเวณแถบภูเขาของเผ่าเยอรมนิก แต่ไม่เกิดทางภาคเหนือ และทางที่ราบต่ำ (ได้กล่าวถึง Grimm's Law ไว้อย่างละเอียดในตอนท้าย ๆ ของบทนี้)

*²

2 ภาษาฟรีเซียนนี้เป็นภาษาที่ใช้ในเมือง Friesland ประเทศเนเธอร์แลนด์ ชาวฟรีเซียนเป็นพวกที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการเดินเรือทะเลมาก และเป็นภาษาที่คล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษโบราณมาก

ภาษาเยอรมันสูงได้แบ่งแยกออกไปเป็นภาษาถิ่นอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น Middle, Rhenish, East Franconian, Bavarian, Alemannic เป็นต้น ภาษาเยอรมันสูงนี้มีวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลาในอดีตจนถึงปัจจุบันดังนี้

Old High German (ก่อน ค.ศ.๑๑๐๐)

Middle High German (ค.ศ.๑๑๐๐-๑๕๐๐)

Modern High German (ค.ศ.๑๕๐๐-ปัจจุบัน)*¹

ภาษาเยอรมันสูงที่ใช้พูดกันทางภาคกลางและเป็นภาษาที่ใช้ในราชการของจักรวรรดิเยอรมัน เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายเพราะมาร์ติน ลูเธอร์ ใช้ภาษานี้แปลคัมภีร์ไบเบิลในปี ค.ศ. ๑๕๓๒-๑๕๓๔ และตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๖ เป็นต้นมา ภาษาเยอรมันสูงจึงกลายเป็นภาษาที่ใช้ในวงวรรณกรรมของเยอรมัน

ในครั้งแรกของศตวรรษที่ ๑๙ มีนักค้นคว้าภาษาอินโดยูโรเปียนที่มีชื่อเสียงหลายคน ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียน นักภาษาอินโดยูโรเปียนที่มีชื่อเสียงได้แก่ ฟรานซ์ บอพ (Franz Bopp) ชาวเยอรมัน ได้พิมพ์หนังสือเปรียบเทียบไวยากรณ์ของภาษาต่าง ๆ ในตระกูลอินโดยูโรเปียน ในปี ค.ศ.๑๘๑๖ และต่อมาอีก ๒ ปี นักค้นคว้าภาษาอินโดยูโรเปียนชื่อ รุสมีส ราสค์ (Rasmus Rask) ชาวเดนมาร์ก

*¹ การแบ่งภาษาเยอรมันสูงทั้ง ๓ ยุคนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการแบ่งในระยะเวลาเดียวกับการแบ่งภาษาอังกฤษ ๓ ยุค คือ Old English (ค.ศ.๔๕๔-๑๑๐๐) Middle English (ค.ศ.๑๑๐๐-๑๕๐๐) และ Modern English (ค.ศ.๑๕๐๐-ปัจจุบัน)

ได้พิมพ์หนังสือในปี ค.ศ. ๑๘๑๘ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาษาตระกูลอินโดยูโรเปียน จากผลการเขียนเรื่องความสัมพันธ์ของภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียนนี้ อีก ๔ ปีต่อมา จึงมีผู้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากที่ราสคได้ทำไว้ คือ นักภาษา (philologist) ชาวเยอรมันชื่อ Jacob Grimm รัสค์เป็นผู้ค้นพบการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะจากภาษาอื่น ๆ ในตระกูลอินโดยูโรเปียน มาเป็นเสียงพยัญชนะอื่นของภาษาในตระกูลเยอรมนิก และกริมได้นำความแตกต่างนี้มาตั้งเป็นกฎเกณฑ์ตอนหลังที่เรียกว่า กฎของกริม หรือ Grimm's Law อย่างไรก็ตาม เราสามารถสรุปได้ว่าทั้งรัสค์ รัสค์ และจาคอบกริม เป็นผู้ค้นพบการเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะบางเสียงในตระกูลเยอรมนิก เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาอื่น ๆ ในตระกูลอินโดยูโรเปียนด้วยกัน

ภาษาในกลุ่มเยอรมนิก นอกจากจะมีเสียงพยัญชนะบางเสียงแตกต่างไปจากภาษากลุ่มอื่น ๆ ในตระกูลอินโดยูโรเปียนแล้ว ยังมีลักษณะอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับภาษาในตระกูลเยอรมนิกเท่านั้น แต่จะไม่เกิดขึ้นกับภาษาอื่น ๆ ในตระกูลอินโดยูโรเปียน เช่น การแสดงอดีตกาลของคำกริยา ลักษณะของคำคุณศัพท์ การลงเสียงเน้นหนักในคำ และเสียงสระบางเสียง เป็นต้น

ลักษณะเฉพาะของภาษาในตระกูลเยอรมนิก มีดังนี้

๑) ภาษาในกลุ่มเยอรมนิกนั้น ในเรื่องของคำกริยาจะมีลักษณะแสดงกาล (tense) เพียง ๒ ลักษณะเท่านั้น คือ คำกริยาจะมีปัจจัยแสดงปัจจุบันกาล (present tense) กับรูปแสดงอดีตกาล (past tense หรือ preterit tense) ไม่มีรูปบอก aspect ของ tense เลย คือ จะไม่มีรูปของคำกริยา แสดง Continuous

หรือ perfect เป็นต้น ลักษณะที่ทำให้การแสดงกาลของคำกริยาว่างและไม่ซับซ้อนนี้มีปรากฏในภาษาต่าง ๆ ที่มีวิวัฒนาการออกไปจากภาษาในกลุ่ม Germanic ซึ่งตรงกันข้ามกับภาษากลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ Germanic ปัจจุบันที่แสดงกาลต่าง ๆ จะมีลักษณะซับซ้อนมาก การแสดงกาลเพียง ๒ กาลของภาษาในกลุ่มเยอรมนิก เช่น

Old English - ic dō จะมีความหมายเท่ากับ **I do, I am doing, I will do.**

- ic dyde จะมีความหมายเท่ากับ **I did, I was doing, I have done**

Latin laudābo = **I shall praise**

laudāvē = **I have praised**

laudāveram ≈ **I had praised**

laudāverō = **I shall have praised**

Greek tithēmi = **I am placing**

thēsō = **I will place**

etithēn = **I was placing**

ethēka = **I placed**

tethēka = **I have placed**

๒) คำกริยาของภาษาในกลุ่ม past tense จะเปลี่ยนแปลงรูปเมื่อเป็นอดีตกาล
ได้ ๒ ชนิด คือ

๒.๑ เติมปัจจัยที่เป็นเสียง dental suffix/ t, d /

๒.๒ มีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระภายในคำ

คำกริยาที่แสดง past tense โดยการเติม dental suffix นั้น จัด
เป็นคำกริยาประเภท weak verb (ที่เรียกว่า Weak เพราะกริยาคำนั้นไม่สามารถ
เปลี่ยนเสียงสระภายในได้ การเติม /d, t/ เข้าหลังคำกริยานั้นต้องเป็นไปตาม
กฎเกณฑ์ที่ว่า ถ้าเสียงพยัญชนะท้ายของคำกริยาเป็นพยัญชนะเสียงโฆษะ (voiced)
ก็ให้เติม /d/ ซึ่งเป็นเสียงโฆษะ (voiced) เหมือนกัน แต่ถ้าเสียงท้ายเป็นพยัญชนะ
เสียงอโฆษะ (voiceless) ก็ให้เติม /t/ ตัวอย่างเช่น

verb dēman	= to judge
dem <u>d</u> e	= judged (d แสดงอดีตกาลและ e เป็นปัจจัย เติมท้ายคำกริยาอดีตกาลแสดงว่าเป็นคำกริยา past tense ของประธานเอกพจน์บุรุษที่ ๑ และ ๓

ตัวอย่างของ Weak verb ปัจจัย /d/ ใน Modern English คือ beg → begged

cēpan	= to keep
cept <u>e</u>	= kept (t แสดงอดีตกาลและ e เป็นปัจจัยเติมท้าย คำกริยาแสดงว่าเป็นคำกริยา past tense ของประธานเอกพจน์บุรุษที่ ๑)

ตัวอย่างของการเติมปัจจัย /t/ ใน **Modern English** เช่น talk → talked

ส่วนคำกริยาที่จะ เปลี่ยน เสียงสระภายในคำ (**Internal Vowel Change**)

นั้น จัด เป็นคำกริยาประเภท **Strong Verb** เช่น

O E Verb	wrītan	=	to write
	wrāt	=	wrote
	cūman	=	to come
	cōm	=	came

คำกริยาที่แสดง past tense ของภาษาตระกูลเยอรมนิก เช่น Old English สำหรับ weak verb นับเป็น verb ที่ irregular แต่ strong verb จัดเป็นพวก regular ซึ่งตรงข้ามกับ Modern English คำกริยา past tense ที่เปลี่ยนเสียงสระภายในจะเป็นคำกริยาที่ irregular ส่วนคำกริยาที่เติมเสียง dental suffix /d,t/ เข้าข้างท้ายจะเป็นคำกริยาที่ regular

๓) ความแตกต่างในเรื่องของคำคุณศัพท์ (Adjectives)

คำคุณศัพท์ของภาษาในกลุ่ม เยอรมนิก มีความคล้ายคลึงกับภาษาในกลุ่ม Indo-European อื่น ๆ คือ เมื่อคำคุณศัพท์วางขยายไว้หน้าคำนามจะต้องมีปัจจัยท้าย คำคุณศัพท์เปลี่ยนไปตาม เพศ พจน์ การกของคำนามด้วย แต่ภาษาในกลุ่ม เยอรมนิก ยังมีความแตกต่างกับภาษาในกลุ่ม Indo-European อื่น ๆ อีก คือ

ภาษาในกลุ่ม เยอรมนิก ถ้ามีคำนำหน้าคำคุณศัพท์ เช่น article, demonstrative และ possessive คำคุณศัพท์นั้นจะเป็น weak adjective การเติมปัจจัยจะเติมแบบ weak adjective

ถ้าไม่มีคำนำหน้าคำคุณศัพท์เลย คำคุณศัพท์นั้นจะเป็น strong adjective
การเติมปัจจัยท้ายคำคุณศัพท์ จะเป็นการเติมปัจจัยแบบ strong adjective

ตัวอย่าง	OE	geonge	ceorlas
		(young)	(fellows)

จะเติมปัจจัย e ท้ายคำคุณศัพท์ geong ซึ่งทำหน้าที่ขยายคำนาม
ceorlas ซึ่งเป็นพหูพจน์ คำคุณศัพท์ geong นี้ไม่มี article, demonstrative
pronoun หรือ possessive pronoun นำหน้า จึงมีการกระจายคำคุณศัพท์แบบ
strong adjective

OE	þā	geongan	ceorlas
		(the)	(young) (fellows)

จะเติมปัจจัย an ท้ายคำคุณศัพท์ geong จะเห็นว่าถึงแม้ geong
จะทำหน้าที่ขยายคำนาม **ceorlas** ซึ่งเป็นคำนามพหูพจน์เหมือนตัวอย่างแรก แต่คำคุณศัพท์
จะเติมปัจจัยต่างกัน เพราะตัวอย่างที่สองนี้มี article þā นำหน้า คำคุณศัพท์ geong
จึงเป็น weak adjective มีการเติมปัจจัยแบบ weak adjective

ลักษณะการเติมปัจจัยท้ายคำคุณศัพท์แบบนี้ ไม่ปรากฏในภาษาอังกฤษ-ปัจจุบัน
แต่ยังคงเกิดขึ้นกับภาษาเยอรมันปัจจุบัน เช่น

grosse	knaben	
(big)	(boys)	
diese	grossen	knaben
(these)	(big)	(boys)

จะเห็น ความแตกต่างในการเติมปัจจัย e ท้ายคำคุณศัพท์ **strong adjective** grosse และเติม en ท้ายคำคุณศัพท์ **weak adjective** grossen ของภาษาเยอรมันปัจจุบัน

ภาษาอินโดยูโรเปียนกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เยอรมนิก จะมีการเติมปัจจัยท้ายคำคุณศัพท์เปลี่ยนไปตามเพศ พจน์ การก ของคำนามที่ขยายเท่านั้น การเติมปัจจัยจะไม่ขึ้นอยู่กับคำนำนำนาม (เช่น article) จึงไม่มี weak หรือ strong adjective แต่อย่างใด

ตัวอย่าง ภาษาละติน

magni	homines
(great)	(men)
isti	magni homines
(those)	(great) (men)

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างแรกของภาษาละตินไม่มีคำนำนำนาม แต่ตัวอย่างที่สองมี isti เป็นคำนำนำนาม คำคุณศัพท์จะเติมปัจจัย i เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าภาษากลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เยอรมนิก จะไม่มี weak และ strong adjective

๔) ความแตกต่างในด้านการลงเสียงเน้นหนัก (accent หรือ stress)

ภาษาในตระกูล Indo-European อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ Germanic และมี "free accentual system" กล่าวคือ คำที่มีหลาย ๆ พยางค์ จะลงเสียงเน้นหนักที่พยางค์ใดก็ได้ ไม่ได้มีกฎให้วางไว้ที่พยางค์หนึ่งพยางค์ใดโดยเฉพาะ เช่น

Latin:	vīrī	= men (stress บนพยางค์แรก)
หรือ	virōrum	= of the men (stress บนพยางค์ที่สอง)
	habeō	= I have (stress บนพยางค์แรก)
	habēmus	= We have (stress บนพยางค์ที่สอง)

ส่วนภาษาตระกูล Germanic จะมี fixed accent กล่าวคือ ไม่ว่าปัจจัยท้ายคำจะเป็นที่พยางค์ก็ตาม primary accent จะใส่ไว้บนพยางค์ที่เป็น root จะไม่มีการใส่เสียงเน้นหนักบนพยางค์ที่เป็นปัจจัยเลย เช่น

Old English	fǣder	(คำนาม เอกพจน์ ภาคประธาน กรรมรอง กรรมตรง)
	fǣderes	(คำนามเอกพจน์แสดงเจ้าของ)
	fǣderas	(คำนามพหูพจน์ภาคประธาน กรรม)
	fǣdera	(คำนามพหูพจน์แสดงเจ้าของ)
	fǣderum	(คำนามพหูพจน์ กรรมรอง)

ตรงกันข้ามภาษา Indo-European กลุ่มอื่น ๆ บางคำจะใส่เสียงเน้นหนักไว้บนพยางค์ที่เป็น root แต่บางคำจะใส่ไว้บน suffix เช่น

Greek	hodós	= road (ใส่เสียงเน้นหนักไว้บน suffix)
	lógos	= word (ใส่เสียงเน้นหนักไว้บน root)

๔) ความแตกต่างในด้านเสียงสระ เสียงสระบางเสียงในตระกูล Germanic จะไม่เหมือนกับเสียงสระใน Indo-European กลุ่มอื่น ๆ เช่น Latin /ā/ จะเป็น Germanic /ō/

<u>Latin</u>	frāter	<u>Germanic</u>	brōðor	=	brother
	fāgus		bōc	=	beech tree
	māter		mōdor	=	mother

Latin /ɔ/ สะกด **o** จะเป็น **Germanic** /a/

Latin	hostis	<u>Germanic</u> (Gothic)	gasts	=	stranger
	nox		nahts	=	night
	hostus		gards	=	garden

นอกจากเสียงที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีความแตกต่างของเสียงสระอื่น ๆ อีก เช่น

/ɛ/ จะเป็น **Germanic** /I/ เมื่ออยู่หน้าพยัญชนะเสียงนาสิก (nasal) และมีพยัญชนะตามมาอีกเสียงหนึ่ง

เช่น **Latin** ventus **Germanic** (Eng) wind

๖) คำศัพท์โดยทั่ว ๆ ไปของภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียนจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่คำศัพท์บางคำของภาษาในกลุ่มเยอรมนิกจะแตกต่างจากภาษาอื่น ๆ ที่เป็นอินโดยูโรเปียนด้วยกัน เช่น

คำศัพท์ภาษาอังกฤษปัจจุบัน sea = ทะเล

ภาษาตระกูลเยอรมนิก

Old English	=	sæ
Dutch	=	zee
Old High German	=	sēo

Icelandic	=	sær
Danish	=	sø
Gothic	=	saiws

ภาษาตระกูลอื่น ๆ ที่หมายถึงทะเล

Greek	=	thalassa
Latin	=	mare
Irish	=	muir
Lithuanian	=	jura
Hindustani	=	samundar
Old Persian	=	drayah

จะเห็นได้ว่า ภาษากลุ่มเยอรมนิกทุกภาษา คำ ทะเล จะใช้เสียงพยัญชนะแรกด้วยเสียง fricative ด้วยกัน ในขณะที่ภาษากลุ่มอื่น ๆ จะมีลักษณะของคำศัพท์ "ทะเล" แตกต่างกันไป

๗) การเปลี่ยนแปลงเสียงของพยัญชนะบางเสียงของภาษาในตระกูลเยอรมนิกกับภาษาในตระกูลอื่นโดยโรเบิร์ต กริม ได้กล่าวแล้วว่า จากออบ กริม ชาวเยอรมัน ได้ค้นคว้าเสียงพยัญชนะต่อจากรัสมีส ราสค์ ชาวเดนมาร์ค และรวบรวมเป็นกฎเกณฑ์ ในปี ค.ศ.๑๘๖๒ ให้ชื่อว่า Grimm's Law หรือ The First Sound Shift The Germanic Consonant Shift กริมได้ตั้งกฎเกี่ยวกับการย้ายเสียงพยัญชนะของภาษาตระกูลเยอรมนิกไว้ดังนี้

๑. ถ้าภาษาอินโดยูโรเปียนอื่น ๆ ออกเสียงด้วยพยัญชนะเสียง voiced aspirated stop bh dh gh (ออกเสียงเหมือนพยัญชนะของภาษาอังกฤษปัจจุบัน /b, d, g/ แต่มีกลุ่มลมออกมาด้วย) คำที่ออกเสียงเหล่านี้ จะออกเป็นเสียง voiced fricative /b̥ ð ʒ/ ในภาษาเยอรมัน (ออกเสียง /b, d, g/ แบบเสียดสี) ซึ่งต่อมาจะกลายเป็น voiced stop /b d g/ เหมือนกับภาษาอังกฤษปัจจุบัน

กฎข้อที่ ๑ จะเขียนดังนี้

I E **bh dh gh** → Ger **b̥ ð ʒ** → b d g

ตัวอย่าง I E /bh/ → Ger /b/

สันสกฤต **bhā́rāmi** → ภาษาอังกฤษ **bear**

สันสกฤต **bhrā́tr** → ภาษาอังกฤษ **brother**

I E /dh/ Ger /d/

สันสกฤต **mādhū** → ภาษาอังกฤษ **mead**

สันสกฤต **dhā** → ภาษาอังกฤษ **do**

I E /gh/ → Ger /g/

ละติน **hostis** (เดิม **ghostis**) → ภาษาอังกฤษ **guest**

ละติน **hortus**^{*1} → ภาษาอังกฤษ **garden**

^{*1}h ภาษาละตินออกเสียง aspirated /gh/

b. ถ้าภาษาอินโดยูโร เป็นอื่น ๆ non เสียงด้วย เสียงพยัญชนะ **voiceless stop /p t k/** คำที่ออกเสียงพยัญชนะเหล่านี้จะออกเป็นเสียง **voiceless fricative /f, θ, h (x, ɣ)*¹/** ในภาษาเยอรมัน

กฎข้อที่ ๒ จะเขียนดังนี้

IE p t k → Gerf th h

ตัวอย่าง IE /p/ Ger /f/

ละติน pēs 7 ภาษาอังกฤษ foot

ละติน piscis → ภาษาอังกฤษ fish

ละติน plēnus → ภาษาอังกฤษ full

IE /t/ → Ger /θ /

ละติน trēs → ภาษาอังกฤษ three

ละติน tenuis ภาษาอังกฤษ thin

ละติน vertō ภาษาอังกฤษโบราณ weorþan = become

IE /k/ → Ger /h/ หรือ /x, ɣ /

^{*1}จะเป็นเสียง **glottal /h/** หรือ **palatal h /ɣ/** หรือ **velar h /x/** เกิดในตำแหน่งต่างกัน เช่น OE hām (home) ออกเสียง /h/ OE niht (night) ออกเสียง /ɣ/ OE ɾohte (thought) ออกเสียง /x/

ละติน	o r n u	- -	ภาษาอังกฤษ	horn
ละติน	centum	→	ภาษาอังกฤษ	hundred
ละติน	caput	→	ภาษาอังกฤษ	head

ยังมีข้อยกเว้นอื่น ๆ เช่น ภาษาละติน habēre จะมีเสียง /h/ เหมือนภาษาอังกฤษโบราณ habban ภาษาอังกฤษปัจจุบัน have

๓. ถ้าภาษาอินโดยูโรเปียนอื่น ๆ ออกเสียงด้วยเสียงพยัญชนะ voiced stop /b d g/ คำที่ออกเสียงพยัญชนะเหล่านี้จะออกเป็นเสียง voiceless stop /p t k/ ในภาษาเยอรมัน

กฎข้อที่ ๓ จะเขียนดังนี้

IE **b d g** → Ger **p t k**

ตัวอย่าง IE /b/ → Ger /p/

ภาษาลิทัวเนียน	dub <u>ū</u> s	ภาษาอังกฤษ	deep
ภาษาละติน	canab <u>i</u> s	ภาษาอังกฤษ	hemp (ป่าน, ป่อ)

II: /d/ → Ger /t/

ภาษาละติน	<u>d</u> ens	ภาษาอังกฤษ	tooth
ภาษาละติน	<u>d</u> uo	ภาษาอังกฤษ	<u>t</u> wo
ภาษาละติน	d acruma	ภาษาอังกฤษ	t ear
ภาษาละติน	<u>d</u> ecem	ภาษาอังกฤษ	<u>t</u> en

IE /g/ → Ger /k/

ภาษาละติน	<i>genu</i>	ภาษาอังกฤษโบราณ	<i>cnēo</i> * ¹
ภาษาละติน	<i>grānum</i>	ภาษาอังกฤษ	<i>corn</i>

อย่างไรก็ตาม ภาษาเยอรมันซึ่งเป็นภาษาหนึ่งในตระกูลเยอรมนิก จะมีวิวัฒนาการของเสียงพยัญชนะต่อไปอีก นอกเหนือไปจากกฎ ๓ ข้อของจาคอบ กริม เช่น ภาษาอังกฤษ *open* /p/ จะกลายเป็น /f/ ในภาษาเยอรมันคือ *offen* และภาษาอังกฤษ *eat* จะเป็นภาษาเยอรมัน *essen* เป็นต้น

กฎที่กริมตั้งไว้นี้ อาจมีข้อยกเว้นได้ในคำบางคำ เช่น ภาษาอังกฤษโบราณ *fader* (father) ภาษาละตินใช้ *pater* ภาษาสันสกฤตใช้ *pitar* ถ้าพิจารณาเสียงพยัญชนะหน้าสุดก็จะเป็นไปตามกฎของกริม คือถ้า I E ออกเสียง /P/ จะออกเสียง / f/ ในภาษาเยอรมนิก แต่ถ้าพิจารณาเสียงพยัญชนะแรกของพยางค์ที่ลง IE ออกเสียง /t/ แต่เยอรมนิกจะออกเสียงเป็น /d/ ถ้าตามกฎของกริม เยอรมนิก /d/ ควรจะเป็น /θ/ กรณีนี้เป็นข้อยกเว้นที่ไม่ได้เป็นไปตามกฎของกริม

อย่างไรก็ดี เราไม่สามารถบอกได้แน่นอนว่าช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อไร แต่ที่แน่ ๆ ก็คือว่าการเปลี่ยนแปลงแต่ละขั้นตอน (ตามกฎของกริมคือ แต่ละกฎ) เกิดขึ้นและสิ้นสุดก่อนที่ขั้นตอนอื่น ๆ (กฎข้ออื่น ๆ ของกริม) จะเกิดขึ้น เพราะถ้าเกิดขึ้นในระยะเวลาเดียวกัน ขั้นตอนท้ายเมื่อ IE b, d, g เปลี่ยนเป็น Ger. p, t, k นั้น Ger. p, t, k ก็จะมาเปลี่ยนเป็น ger. f, p, x อีก จึงสันนิษฐาน

*¹ในปัจจุบัน *cnio* /knēo / ได้ออกเสียง /ni/ เสียง /k/ หายไปเมื่ออยู่หน้าเสียงพยัญชนะนาสิก

ได้ชั้นตอน IE b d g → Ger. p t k ควรจะเป็นชั้นตอนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาสุดท้าย

ภาษาในกลุ่มเยอรมนิกเสียง f, p, x ซึ่งเปลี่ยนมาจาก IE p t k ถ้าเสียง f, p, x อยู่ในคำที่เสียงเน้นหนักไม่ได้ลงเสียง primary stress บนพยางค์แรกเสียง f, p, x ก็จะกลายเป็น ƒ, ƥ และ ʒ อีก นั่นก็คือ voiceless fricative จะกลายเป็น voiced fricative ในกรณีเดียวกันนี้เสียง fricative /s/ ก็จะกลายเป็น /z/ ด้วย ซึ่งจะกลับไปสู่กฎของกริมข้อแรกคือ bh, dh, gh → ƒ, ƥ, ʒ → b, d, g และ /z/ จะกลายเป็น /r/

คาร์ล เเวอร์เนอร์ (Karl Verner) นักศึกษาชาวเดนมาร์ก เป็นผู้อธิบายปรากฏการณ์ที่ f, p, x จะกลายเป็นเสียง ƒ, ƥ, ʒ เนื่องจากกริมเป็นผู้ค้นพบการกลายเสียงครั้งนี้ แต่ไม่สามารถบอกเหตุผลได้ว่าทำไมจึงกลายเสียง เพียงแต่พูดว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ (grammatical change) ปรากฏการณ์นี้เวอร์เนอร์อธิบายว่าในคำกริยาที่แสดงอดีตกาลของประธานพหูพจน์หรือของคำกริยา strong verb ที่เป็น past participle ถ้าเสียง primary stress มีได้ลงที่พยางค์ที่เป็น root เช่น Old English คำกริยา past tense ของประธาน I, he, she, it sēaþ = NE seethed แต่ sudon (seethed) ของประธาน we, you, they และ soden (past participle) เสียง /d/ ในคำ OE sudon และ soden วิวัฒน์มาจาก Ger. ƥ การที่ ƥ กลายเป็น d เพราะ ƥ ในคำ sēaþ มีเสียงเน้นหนักที่เป็น initial stress แต่เมื่อเป็นคำ 2 พยางค์ sudon ทั้งสองพยางค์ของ OE มีเสียงเน้นหนักเท่ากันทำให้ ƥ → d

เช่นเดียวกับคำ lēas = lost (ของประธาน I, he, she, it) เมื่อเป็น lost ของประธาน we, you, they ก็จะกลายเป็น loren จึงมีผู้เรียกลักษณะการกลายเสียงดังกล่าวว่า Verner's Law ตามชื่อผู้ค้นพบสาเหตุของการเปลี่ยนเสียงดังกล่าว

คำถามท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ความ (เฉลยคำตอบหน้า ๒๖๖)

๑. ภาษากลุ่มใหญ่ ๆ ของภาษาอินโดยูโรเปียน นอกจากภาษา Germanic แล้วยังมี

๑. _____	๒. _____
๓. _____	๔. _____
๕. _____	๖. _____
๗. _____	

๒. ถ้าภาษา Gothic เป็นภาษาในกลุ่ม East Germanic ภาษา German จะอยู่ในกลุ่ม _____ ภาษา Danish จะอยู่ในกลุ่ม _____ Dutch จะอยู่ในกลุ่ม _____ ภาษา Swedish จะอยู่ในกลุ่ม _____ และภาษาอังกฤษจะอยู่ในกลุ่ม _____

๓. ถ้าภาษาอังกฤษเป็นภาษาในกลุ่มเยอรมนิก ภาษา Hindi จะอยู่ในกลุ่ม _____ ภาษา Greek จะอยู่ในกลุ่ม _____ ภาษา Czech จะอยู่ในกลุ่ม _____ ภาษา Irish จะอยู่ในกลุ่ม _____ ภาษา Frisian จะอยู่ในกลุ่ม _____ และภาษา Prussian จะอยู่ในกลุ่ม _____

๔. ภาษาเยอรมนิกแบ่งออกเป็นกี่กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยภาษาที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง
จงอธิบาย
คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามอัตนัยตอบอย่างยาว ไม่มีเฉลยคำตอบ

๑. ภาษาในกลุ่มเยอรมนิกมีความแตกต่างกับภาษาในกลุ่มอินโดยูโรเปียนอื่น ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาอย่างไร จงอธิบายและยกตัวอย่าง
๒. จงอธิบายและยกตัวอย่างให้เห็นกฎที่ Jacob Grimm ตั้งไว้เกี่ยวกับการกลายเสียงของพยัญชนะบางเสียง ในภาษากลุ่มเยอรมนิกกับภาษากลุ่มอินโดยูโรเปียนอื่น ๆ